

Ochrona siedlisk lęgowych ptaków na budynkach

2014-08-11

Wiele gatunków ptaków prawie zupełnie porzuciło swoje naturalne siedliska i występuje najliczniej w miastach. Naszymi bliskimi sąsiadami są m. in. języki, wróble, gołębie miejskie, pustułki i jaskółki oknówki. Niektóre z nich pojawiają się jedynie w okresie lęgowym, czyli od wczesnej wiosny do późnego lata. Inne, jak wróble czy gołębie, zostają w Polsce przez cały rok. Przystosowując się do środowiska zmienionego przez człowieka, zakładają gniazda na budynkach wykorzystując do tego celu zagłębienia, szczeliny powstałe w wyniku erozji betonu, kratki wentylacyjne, przestrzeń stropodachów itp. W związku z tym elewacje zasiedlone przez chronione gatunki ptaków, będące siedliskami tj. miejscami występowania w ciągu całego życia lub w dowolnym stadium ich rozwoju, muszą być w szczególności sposobem traktowane i chronione. Trzeba mieć świadomość, że prace termoizolacyjne związane z zasłonięciem elewacji budynku na czas remontu, a często także trwałym zamknięciem wszystkich szczelin oraz zaślepieniem otworów wlotowych do stropodachów, mogą znacznie ograniczać lub nawet uniemożliwiać wykorzystywanie budynku jako miejsca gniazdowania. Nie wszyscy wiedzą, że obowiązujące przepisy traktują takie działanie jako zniszczenie siedliska gatunku chronionego. Aby było ono zgodne z prawem, wymaga uzyskania zezwolenia regionalnego dyrektora ochrony środowiska. Łamiący przepisy muszą liczyć się z koniecznością wstrzymania prac oraz możliwością poniesienia kary, którą w takich przypadkach może być grzywna a nawet areszt.

O czym w związku z tym warto pamiętać, żeby nie łamać prawa i spokojnie realizować plany?

Inwestor lub zarządca budynku, na etapie planowania prac modernizacyjnych, powinien zlecić ornitologowi ustalenie czy budynek przeznaczony do remontu jest lub mógłby być zasiedlony przez chronione gatunki ptaków. Stwierdzenie tego faktu odpowiednio wcześniej, umożliwi wystąpienie do regionalnego dyrektora ochrony środowiska o uzyskanie zezwolenia na zniszczenie siedlisk chronionych gatunków ptaków. Określa ono, między innymi, warunki na jakich można to zrobić. Ustalane są one tak, aby zapewnić ochronę ptaków w trakcie remontu, a jednocześnie utrzymać możliwość gniazdowania na budynku po zakończeniu remontu.

Zezwolenie precyzuje między innymi termin wykonywania prac. Jeżeli mają być one prowadzone w okresie od marca do września czyli w czasie kiedy ptaki składają jaja i wychowują młode - zezwolenie będzie wymagało wcześniejszego zabezpieczenia i zamknięcia wszystkich miejsc, które potencjalnie mogłyby służyć ptakom do gniazdowania. Dlatego tak istotne jest występowanie do regionalnej dyrekcji ochrony środowiska z odpowiednim wyprzedzeniem czasowym - zbyt późne rozpoczęcie formalności może uniemożliwić przeprowadzenie prac w zaplanowanym czasie. Dyrekcja nie wyda zgody na remont w okresie lęgowym, jeżeli budynek nie zostanie wcześniej odpowiednio zabezpieczony. W takim przypadku bowiem zarówno dorosłe jak i młode ptaki mogą zostać narażone na płoszenie, a nawet śmierć. Przypadki, kiedy w wyniku nieprawidłowo prowadzonych prac dochodziło do zamykania piskląt żywem nie są rzadkie. Wraz z określeniem terminów, wskazany zostanie sposób wykonywania prac mogących powodować płoszenie ptaków, a także działania kompensujące utratę miejsc lęgowych. Najczęściej polegać będą one na wywieszeniu budek lęgowych dla poszczególnych gatunków. Warunki określane w zezwoleniu ustalane są indywidualnie dla konkretnego budynku. Przyjmuje się przy tym, że liczba wspomnianych wyżej budek lęgowych nie może być mniejsza niż ¼ zlikwidowanych potencjalnych miejsc lęgowych. Ten minimalny współczynnik kompensacji przyjęto w oparciu o obserwacje ornitologiczne, badające rzeczywiste wykorzystanie przez ptaki miejsc ocenianych jako możliwe do założenia gniazda. Brana jest zatem pod uwagę liczba faktycznie zlikwidowanych potencjalnych miejsc lęgowych.

Fakt, że problem ochrony ptaków i ich siedlisk powraca systematycznie, świadczy o tym, jak ważna jest edukacja i informacja, skierowane zarówno do bezpośrednio zainteresowanych środowisk jak i ogółu społeczeństwa. W ramach wspomnianych wcześniej kampanii informacyjnych Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Katowicach zleciła opracowanie ekspertyzy ornitologicznej, której celem było wypracowanie wytycznych dla potencjalnych inwestorów i służb ochrony przyrody.

- [Konferencja "Ochrona ptaków i nietoperzy w mieście" - materiały pokonferencyjne](#)
- [Zasady prowadzenia prac termomodernizacyjnych](#)
- [Publikacje Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Katowicach](#)
- [Gatunki ptaków](#)

Źródło, fot.: RDOŚ w Katowicach